

Assignatura: **Integració Educativa i Sociolaboral**
Codi: **23194**
Titulació: **Pedagogia**
Professors: **José Luis Muñoz**
Telèfon: **935811619**
93581417
Despatx: **G6-247**
G6- 267
E-Mail **Joseluis.munoz@uab.es**

1. CONTRIBUCIÓ DE LA MATÈRIA A LA FORMACIÓ DEL PEDAGOG/A

L'assignatura *Integració Educativa i Sociolaboral* fa referència a una matèria que incideix en la consideració de les característiques diferencials de les persones per atendre les seves necessitats educatives i d'incorporació als processos educatius i al món social i laboral. Es fixa en un espai de treball cada vegada més ampli que en l'actualitat s'entén des de l'atenció a la diversitat.

Aquesta matèria participa del curriculum per a determinar el perfil del pedagog/a. S'ha d'entendre que l'actuació del pedagog/a davant la diversitat de situacions permetrà tenir present les competències com a espai de treball amb possibilitats d'ampliació més enllà del propi sistema educatiu.

Dins d'aquest perfil cal destacar la contribució d'aquesta matèria a les següents competències professionals:

- Tenir una visió global i capacitat de resposta a problemes de l'educació en l'actualitat.
- Conèixer tècniques i instruments aplicables a les Ciències Socials i a l'educació.
- Assessorar el procés d'integració i inclusió educativa i social dins els centres educatius i en entorns de desenvolupament.
- Avaluar les persones amb necessitats especials i les seves realitats.
- Recolzar en les accions de prevenció, planificació, desenvolupament i seguiment dirigides a persones amb necessitats especials i als seus contextos de relació.

2. OBJECTIUS

Els objectius que es pretenen aconseguir es vinculen a les competències del pedagog/a, que han estat mencionades anteriorment, i són el següents:

- Analitzar els processos que porten cap a la integració social i laboral durant la transició escola/treball per a les persones amb necessitats especials i les variables que intervenen.
- Plantejar les orientacions i valorar les propostes curriculars vers la integració sociolaboral.
- Prendre consciència del paper que cal assumir vers la integració social i laboral de les persones amb discapacitats i necessitats especials.

3. CONTINGUTS

1. Introducció a la integració educativa i sociolaboral. Concepte i situació actual.
2. Les variables que incideixen en la integració educativa i sociolaboral.

INTEGRACIÓ EDUCATIVA I SOCIOLABORAL

3. Integració i transició cap a la vida adulta. Els enfocaments de transició. Models i experiències.
4. La formació professional. El cas dels discapacitats. Formació polivalent *versus* Formació específica. Alternatives de formació.
5. Integració sociocomunitària. Integració en el món del treball. Avaluació de context. Avaluació de les persones amb discapacitat. L'organització dels serveis. Els centres protegits.
6. Programes per a la integració social i laboral. Orientacions curriculars.

4. METODOLOGIA, PLA DE TREBALL I ASSIGNACIÓ DE TEMPS

El treball plantejat, tant pel professor com per l'alumne s'organitzarà tenint present les següents activitats d'ensenyament-aprenentatge:

- a. **Activitats presencials.** Són activitats en les que tant el professor com l'alumne individualment i/o en grup podem assumir el rol actiu. En aquestes activitats es presenten els continguts plantejats en el programa.
- b. **Activitats dirigides.** Es realitzen fora del aula sota la direcció del professor. Es considera sota les mateixes el treball que realitza l'alumne sota l'orientació del professor i les tutories presencials i a distància mitjançant les eines a l'abast.
- c. **Activitats autònomes.** Són un complement per a l'aprenentatge de l'alumne. Es realitzen fora de l'aula i són el resultat del treball autònom de l'alumne per a preparar-se els continguts, les lectures complementàries i/o obligatòries i la seva recerca personal.

En general, de forma sintètica, el desenvolupament del programa incorporarà la combinació d'exposicions dels temes per part del professor i dels alumnes distribuïts en grups i/o seminaris, utilitzant recursos variats de la tecnologia actual. Des de lo presencial es portaran a terme els plantejaments teòrics mitjançant les exposicions i anàlisi dels temes per part del professor i dels alumnes, així com el plantejament d'altres procediments i/o plantejaments (dinàmiques de grup, plenaris, grups cooperatius,...); i les pràctiques, mitjançant treball individual i grupal, per a les que s'utilitzaran els horaris reservats a l'assignatura. Per altre part, es requerirà el treball individual i de grup (...) amb l'utilització del campus virtual.

En la planificació de les activitats esmentades anteriorment cal tenir present la següent distribució:

- Activitats presencials: 35 h. (35%)
- Activitats dirigides: 50 h (50%)
- Activitats autònomes: 15 h. (15%)

Cronograma d'activitats. Les activitats es plantejen en funció de les setmanes de docència, tenint en compte que, en general, cada setmana equival a 2 hores de docència presencial.

Setmana	E-A PRESENCIAL		E-A DIRIGIT	
	Professor	Alumne/grup	Professor	Alumne/grup
1	Presentació de l'assignatura i pla de treball	Participació de la proposta	Organització del treball al llarg del curs i dels recursos a utilitzar	
2	Introducció a la integració educativa i sociolaboral.	Pràctica 1		

INTEGRACIÓ EDUCATIVA I SOCIOLABORAL

	Concepte i situació actual			
3	Procés socio-històric	Pràctica 1 continuació		Finalització i lliurament grupal de la pràctica 1
4	Les variables que incideixen en la integració educativa i sociolaboral	Pràctica 2	Avaluació de la pràctica 1	
5	Integració i transició cap a la vida adulta	Pràctica 2 continuació		
6	Els enfocaments de transició. Models i experiències	Pràctica 2 continuació		Finalització i lliurament grupal de la pràctica 2
7	Els enfocaments de transició. Models i experiències	Pràctica 3	Avaluació de la pràctica 2	
8	La formació professional. El cas dels discapacitats	Pràctica 3 continuació		
9	Formació polivalent <i>versus</i> Formació específica. Alternatives de formació.	Pràctica 3 continuació		
10	Integració sociocomunitària. Integració en el món del treball	Pràctica 3 continuació		Finalització i lliurament grupal de la pràctica 3
11	Avaluació de context. Avaluació de les persones amb necessitats especials	Pràctica 4	Avaluació de la pràctica 3	
12	L'organització dels serveis. Els centres protegits.	Pràctica 4 continuació	Intercanvi al voltant de l'article – reflexió.	Finalització de l'elaboració de l'article – reflexió.
13	Programes per a la integració social i laboral. Orientacions curriculars	Pràctica 4 continuació		
14	Programes per a la integració social i laboral. Orientacions curriculars	Pràctica 4 continuació	Avaluació de la pràctica 4	Finalització i lliurament grupal de la pràctica 4
TOTAL	35 hores	35 hores	30 hores	45 hores

S'ha de considerar, per altra part, el treball de E-A **autònom** per part de l'alumne pel que es fa una previsió de 15 hores. Dins aquest treball s'ha de realitzar la lectura i recensió d'un dels textos recomanats.

5. AVALUACIÓ I ACREDITACIÓ DELS APRENENTATGES

El valor a tenir en compte del tipus d'activitats amb relació a l'avaluació és el següent:

Prova d'avaluació – E/A Presencial	30%
Pràctiques – E/A Dirigit	40%
Comentari de text – E/A Autònom	10%
Article – E/A Dirigit	10%
Participació – E/A Presencial i Autònom	10%

Prova d'avaluació 30%

Les activitats i els continguts de la matèria seran objecte d'avaluació mitjançant una prova que inclourà qüestions obertes de tipus "assaig" i que considerarà el domini dels coneixements teòrics i operatius de la matèria.

Pràctiques 40%

Realització, en grup, i lliurament de *casos-problemes-pràctiques* ben resolts. En cadascun d'ells s'analitzarà:

- La seva estructura (contingut).
- La qualitat de la documentació.
- L'originalitat.
- L'ortografia i la presentació.

Comentari de text 10%

Cal triar una de les lectures facilitades durant el transcurs de l'assignatura i realitzar el següent treball. Com que és treball autònom, aquest treball és opcional (no obstant si no es lliura no es pot obtenir un "10", i si es lliura però no s'aprova, l'assignatura no quedaria suspesa, tot i que hi hauria el feed-back necessari per prendre altre tipus de decisions):

Identificació del text, l'alumne,...

Resum del contingut del text. (es poden fer cites). I **elaboració d'un mapa conceptual** amb lo més important.

Tesis fonamental exposades al text (afirmacions, propostes, que es defensa al text, tot explicant com s'argumenten i justificant el seu interès pedagògic).

Discussió (seleccionar una de les tesis identificades anteriorment, comentar-la i valorar-la críticament, en profunditat).

Valoració general del text (fer una valoració lliure en quant a les aportacions, mancances i interès pedagògic. Cal donar la valoració personal).

Bibliografia (es poden consultar altres fonts de la bibliografia per contrastar, i fer aportacions a la valoració general, aquí heu de fer constar les obres emprades).

INTEGRACIÓ EDUCATIVA I SOCIOLABORAL

Annexes (si en algun cas considereu necessari per recolzar les vostres opinions adjuntar algun document, article de diari, quelcom d'actualitat i d'original, o quadres explicatius, els podeu incloure aquí).

(és individual, fins a 6 planes com a màxim, es lliura a net-passat a ordinador, lletra tahoma 12, espai senzill- es pot anar lliurant al llarg del curs, quan l'estudiant ho consideri oportú donat el seu caràcter opcional i autònom).

Article 10%

Fer un article o una reflexió crítica al voltant de la realitat educativa d'avui dia i del paper de la Integració Educativa i Sociolaboral en la mateixa. (Utilitza bibliografia adequada i referència bé!; dues planes; lletra Tahoma 12; espai senzill, pensa també en la originalitat i en la creació pròpia, pensa per tu mateix/a i com a professional de l'educació que seràs, aporta quelcom nou). El treball podrà ser exposat a classe breument en 5 minuts.

(és individual i es lliura la penúltima setmana)

Participació 10%

Mitjançant les observacions i notes del professor es considerarà:

- La participació activa a classe.
- La participació en els debats i plenaris.
- La participació en els treballs grupals i individuals.

Es poden realitzar altre tipus d'aportacions lliures per part de l'alumnat (en parlem si de cas!).

Per aprovar l'assignatura s'han de tenir aprovades totes les parts (prova d'avaluació, pràctiques i article), si queda suspesa alguna d'aquestes 3 parts s'haurà de recuperar només aquella part suspesa.

6. RECURSOS

Els mitjans i recursos didàctics estaràn en funció de l'activitat que es realitzi. En el cas del treball presencial s'utilitzaran els recursos que es disposen a l'aula (pissarra, retroprojector, video, equip informàtic,...); en el treball dirigit s'utilitzarà la plataforma informàtica, la qual es força flexible ja que permet un ampli ventall de possibilitats (tutoria electrònica, lliurament de treballs, seguiment d'alumnes, etc.).

Bibliografia¹

ALBERTE, J.R. (Ed.) (1999): **Educación e inserción socio-laboral de personas discapacitadas**. Tórculo Edicións. Santiago de Compostela.

ALVAREZ ROJO, V. Y GARCIA PASTOR, C. (1997): **Orientación vocacional de jóvenes con necesidades especiales**. EOS. Madrid.

ARNAIZ, P. y GUERRERO, C. (Eds.) (1999): **Discapacidad psíquica: formación y empleo**. Edcs. Aljibe. Archidona (Málaga).

AUBERNI, S. (1995): **Aprender per treballar. Treballar per aprendre**. Rosa Sensat. Barcelona.

¹ (Altres bibliografies específiques i d'actualitat s'anirà facilitant durant el curs)

INTEGRACIÓ EDUCATIVA I SOCIOLABORAL

- BARTON, L. (Comp.) (1998): **Discapacidad y sociedad**. Morata. Madrid.
- CALEIDOSCOPIA (1996): **Factores personales y sociales de la integración laboral de las personas con discapacidad(es)**. Estudio Cualitativo. SIIS. Real Patronato de Prevención y Atención a Personas con Minusvalía. Madrid. Doc.45/96.
- CALZON, A. (1993): **Orientación profesional del deficiente mental**. INSERSO. Madrid. Colecc. Rehabilitación
- CERI-OCDE (1986): **Les jeunes handicapés. Devenir adulte**. OCDE. París.
- CIFO (1995): **Las reformas en la formación profesional**. Actas 2 Congreso Internacional de Formación Ocupacional. Bellaterra. UAB.
- CIFO (2001): **Formación, trabajo y certificación: Nuevas perspectivas del trabajo y cambio en la formación**. Libro de actas III Congreso de Formación Ocupacional. CIFO-IFES. Zaragoza.
- CIFO (2005): **Formación para el Trabajo. Nuevos escenarios de trabajo y nuevos retos en la formación**. Libro de Actas del IV Congreso de Formación para el trabajo. CIFO-UAB. Zaragoza.
- EHEVARRIA, B. (1993): **Formación profesional**. PPU. Barcelona.
- ENCICLOPEDIA (1997): **Enciclopedia general de la educación**. OCEANO. Barcelona.
- ESCOLAR, J. et al. (2002): **Integració sociolaboral de les persones amb discapacitat: situació, compromís i reptes de futur**. Lleida. Pagès Ed. I Aspros.
- FONT, J. i altres (2004): **Il.lusiona't t'ajudarem. Programa d'acompanyament per a joves i adults amb R.M.** Barcelona. Icaria editorial.
- GAIRÍN, J et al. (1996): **Formación para el empleo**. 2º Congreso Internacional de Formación Ocupacional. CIFO. Área Didáctica i Organització Escolar. Dep. Pedagogia Aplicada. UAB.
- IBÁÑEZ, P. (2002): **Las discapacidades: orientación e intervención educativa**. Madrid: Dykinson.
- ICE-UNIV. DEUSTO (1993): **Discapacidad y conducta adaptativa**. ICE Univ. de Deusto. Bilbao.
- IDFO (1999): **Formación continua. Nuevas oportunidades de integración social para las personas con discapacidad**. UGT-IDFO. Barcelona.
- GOMEZ TOLON, J. (1997): **Fundamentos metodológicos de la terapia ocupacional**. Mira Eds. Zaragoza.
- GUERRERO, C. (2002): **Formación ocupacional de las personas con discapacidad psíquica**. Barcelona. Ariel.
- IMSERSO (2004): **Transición escuela-empleo de las personas con discapacidad**. Madrid. Mo. de Trabajo y Asuntos Sociales.
- JURADO, P. (1993): **Integración sociolaboral y educación especial**. PPU. Barcelona.
- KLEIN, J. (2000): **Ayudar a las personas con discapacidad a vivir en un hogar propio**. Fundació Catalana de Síndrome de Down. Barcelona.
- LEPRI, C. Y MONTORBIO, E. (1993): **Lavoro e fasce deboli**. Franco Angeli. Milano.
- MARTÍNEZ RUEDA, N. (2002): **Juventud y discapacidad**. Bilbao. Edcs. Mensajero.
- OCDE (1994): **Les jeunes handicapés et l'emploi**. OCDE. París.
- ORTIZ, M^a del Rosario. (2004): **Manual de dificultades de aprendizaje**. Madrid: Pirámide.
- OTERO, P. y ARROYO, A. (2001): **Transición a la vida adulta**. Barcelona. CISSPRAXIS.

INTEGRACIÓ EDUCATIVA I SOCIOLABORAL

- PALLISERA, M. (1996): **Transición a la edad adulta y vida activa de las personas con discapacidad psíquica**. EUB. Barcelona.
- PALLISERA, M. (1998): **Atenció a persones adultes amb discapacitat psíquica**. Univ. de Girona. Girona.
- PÉREZ, M. (2002): **Orientación educativa y dificultades de arpendizaje**. Madrid: Thompson.
- RIVAS, F. y LÓPEZ, M.L. (1999): **Asesoramiento vocacional de estudiantes con minusvalías**. Univ. de Valencia (Servei de Publicacions). Valencia.
- SANCHEZ, A. Y TORRES, J.A. (Coord.) (1997): **Educación Especial**. Pirámide. Madrid.
- UNIV. SALAMANCA (1997): **II jornadas científicas de investigación sobre personas con discapacidad**. Libro de actas. Univ. de Salamanca-Mo. Trabajo y Asuntos Sociales. Salamanca.
- VERDUGO, M.A. (Dir.) (1998): **Personas con discapacidad. Perspectivas psicopedagógicas y rehabilitadoras**. S. XXI. Madrid. 2ª. Ed.

Revistes:

- Educar.
- Exceptional Children.
- Herramientas.
- Readaptation.
- Revista de Educación Especial.
- Siglo Cero.